

Moeilijke mensen

De brief aan de Galaten

In mijn boekenkast staat een boek van Les Parrott met de titel: 'Moeilijke mensen, hoe ga je daarmee om?' We hebben er allemaal wel eens mee te maken, met onmogelijke mensen. Ze zijn er in diverse soorten en maten, maar hebben deze overeenkomst: ze maken het leven onnodig zwaar en zuigen alle energie uit ons weg. Soms zouden we ons willen terugtrekken en niets meer met hen te maken willen hebben... Toen ik dit op de achterkant van dat boek las, werd ik nieuwsgierig. We hebben immers allemaal wel één of meerdere mensen in onze omgeving, die ons het leven zuur (kunnen) maken.

Hoe ga je om met een 'muggenzifter', die altijd maar weer iets aan of op te merken heeft? En die ene zuster of vriendin, die als een 'spons' al je energie opslurpt? En wat te denken van die 'roddelaar', die valse geruchten over je verspreidt? Moeilijke mensen in je gezin, je vriendenkring, je werk, je gemeente... Hoe gaan we ermee om? En ben ik bereid in de spiegel te kijken en me af te vragen of ik misschien ook een muggenzifter, een spons, een roddelaar, een... ben? Maak ik anderen het leven misschien bewust of onbewust zuur?

Paulus en zijn critici

Als er iemand te maken heeft gehad met moeilijke mensen, is het wel Paulus geweest. Denk maar eens aan de Korintiërs. Hun kritiek en vooroordelen over hem hebben ze niet onder stoelen of banken gestoken:

'zijn brieven zijn wel gewichtig en krachtig, maar zijn persoonlijk optreden is zwak en zijn spreken verachtelijk' (2 Kor. 10:10). Paulus een zwakkeling, een man zonder charisma, moeten we daar respect voor hebben...? Maar de Galaten konden er ook wat van! Ze hadden veel kritiek op Paulus. Moeilijke mensen die hem het leven zuur hebben gemaakt. Hoe ging Paulus hiermee om?

Kritiek op Paulus' apostelschap

(Gal. 1:11-24 - 2:1-10). De gemeenten in Galatië stonden onder invloed van judaïsten, die hen wilden beroven van de christelijke vrijheid. Zij leerden dat men de wet van Mozes moest houden en verplicht was zich te laten besnijden, anders kon men niet behouden worden. Deze dwaalleer kon Paulus natuurlijk niet over zijn kant laten gaan. Dit was een *ander* evangelie, dat hij niet had verkondigd (Gal. 1:6-10). Paulus was voor deze judaïsten een doorn in het oog, een sta-in-de-weg in hun campagne om gelovigen onder de wet te brengen. Daarom moest er met Paulus afgerekend worden. Zijn autoriteit werd in twijfel getrokken en zijn gezag als apostel ondermijnd. Hun eerste argument was dat hij niet bij de twaalf apostelen hoorde. De apostelen in Jeruzalem zouden een heel ander geluid laten horen dan hij (vgl. Hand. 21:17-25); zij waren de échte apostelen. Paulus had zichzelf tot apostel gemaakt – hij was een pseudo-apostel. Luister niet naar hem, wat hij jullie heeft verteld klopt niet, hij heeft het allemaal zelf bedacht! Op die manier probeerden ze een wig tussen de Galaten en Paulus te drijven. Zijn integriteit werd aangetast door te suggereren dat hij er liberale opvattingen op na hield en concessies deed om de heidense doelgroep zo groot mogelijk te maken.

Onze reputatie is een waardevol bezit. Salomo zegt: "Een goede naam is verkieslijker dan veel rijkdom" (Spr. 22:1). Hoe ga ik om met mensen binnen de gemeente die mijn reputatie en mijn goede naam willen aantasten? Hoe ging Paulus hiermee om? Als praatjes en roddel in de gemeente de kop opsteken, weerleg dit dan zo snel mogelijk. In zijn brief aan de Galaten valt Paulus dan ook meteen met de deur in huis: ik *ben* een apostel, niet vanwege mensen, ook niet door een mens, maar door Jezus Christus en God de Vader (Gal. 1:1).

Mijn apostelschap is niet door toedoen van een mens. Geen mens heeft mij voorgedragen om apostel te worden. Het is Jezus Christus Zelf geweest en God de Vader, die mij hebben gemaakt tot wat ik nu als apostel ben. In de verzen 11 t/m 24 en 2:1-10 gaat Paulus hier verder op door en verdedigt hij zijn apostelschap.

Roddels en valse aantijgingen binnen de gemeente kunnen onze goede naam schaden. Het is dan ook zaak hiertegen op te treden. Kwalijke geruchten verspreiden zich als een lopend vuurtje. We moeten ons wel altijd afvragen of we 'brandschoon' zijn, als er dingen over ons verteld worden. Zit er misschien een kern van waarheid in? Vooral broeders die een leidinggevende positie innemen in de gemeente, liggen onder vuur. Het is goed mogelijk dat een bepaalde groep binnen een gemeente een andere koers wil gaan varen – zoals de jудаïsten wilden. Vaak wordt er dan naar middelen gegrepen die niet koosjer zijn: roddel, laster, valse aantijgingen etc. Praktijken die verwoestend kunnen zijn voor de betrokkene(n) en de gemeente. Dit soort vuurhaarden moet men dan ook meteen blussen (vgl. o.a. Hand. 6:1-7). Ruim roddels, laster en kritiek uit de weg door met elkaar in gesprek te gaan. Blijf communiceren! Confronteer critici en roddelaars met hun ondermijnende kritiek en uitspraken. Zit er een kern van waarheid in, erken dit dan en doe er wat mee. Bij dit alles moet voorop staan dat u uw broeder(s) probeert te winnen (Matt. 18:15).

Kritiek op Paulus' evangelie

(Gal. 3:1-29 - 4:1-7). Wat er tegenwoordig verkondigd wordt, is niet om aan te horen. Het is vrijzinnigheid wat de klok slaat. Vreselijk, waar moet dit heen!? Dit is zo ongeveer de kritiek die Paulus over zich heen kreeg van de jудаïsten en hen die erdoor beïnvloed waren. Hoe ga ik om met mensen binnen de gemeente die mij vals beschuldigen, die mijn woorden verdraaien en mij in een bepaalde richting duwen?

De meeste gelovigen in Galatië waren van heidense oorsprong. Van de wet en het Oude Testament wisten ze niet zoveel. Het evangelie dat Paulus predikte was anders dan de boodschap van de jудаïsten. Paulus leerde dat bekeerlingen uit de volken zich niet hoefden te laten besnijden. Ze hoefden ook niet de wet te houden om behouden te worden. De enige voorwaarde was dat zij geloofden in de Heer Jezus Christus. De apostel predikte de rechtvaardiging op grond van het geloof in Christus, en niet op grond van werken van de wet; want op grond van de wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden voor God (Gal. 3:16). Voor

een aantal Joden was deze boodschap véél te liberaal. Onaanvaardbaar. Hier moest tegen opgetreden worden! Zodoende ontstond er een groep conservatieve Joodse christenen, die probeerde Paulus tegen te werken. Het waren ijveraars voor de wet, die rondbazuïnden dat Paulus alle Joden die onder de volken waren afval van Mozes leerde door te zeggen dat zij hun kinderen niet hoefden te besnijden en niet naar de gebruiken hoefden te wandelen (Hand. 21:20-21). Hoe sterk de invloed van deze groep was, blijkt wel uit het gedrag van Kefas (Petrus), Barnabas en de overige Joden in Antiochië (Gal. 2:11-14). De zaken waar de jудаïsten zich het meest over opwonden, waren de ceremoniële wetten en gebruiken. Zaken als voedselvoorschriften, rituele reinigingen, de sabbat, en bovenal de besnijdenis. Verder was er de angst dat de gelovigen uit de volken hun heidense immoraliteit in de gemeente zouden brengen. Paulus zou in hun optiek de deuren van de gemeente openen voor lakse morele normen, zodat men ongestraft kon zondigen. Er was immers geen 'tuchtmeester' meer, die de mensen in het gareel moest houden (vgl. Gal. 3:24).

Tegen deze beschuldiging brengt Paulus in dat wij geheiligd zijn door de Geest, niet door de wet. Christus heeft ons vrijgemaakt van de wet, dat is onze roeping. Maar Paulus zegt er meteen bij dat dit geen vrijbrief is om te zondigen (Gal. 5:13). We leven en wandelen *door de Geest*. We moeten ons door de Geest laten leiden, niet door het vlees. Als dat het geval is, zijn we niet onder de wet en krijgt het vlees niet de kans zich te roeren. In Galaten 5:19-21 somt Paulus de werken van het vlees op, en hij zegt er nadrukkelijk bij dat wie zulke dingen bedrijven Gods koninkrijk niet zullen beërven. Alle lasterpraatjes dat Paulus een evangelie predikte dat losbandigheid in de hand werkte, zijn hiermee uit de wereld geholpen.

Paulus laat zien hoe wij kunnen omgaan met mensen in de gemeente, die kritiek hebben op de inhoud van de boodschap die wij brengen. Het is overigens een goede zaak dat onze omgeving nauwkeurig volgt (of onderzoekt) wat wij leren (2 Tim. 3:10; vgl. Hand. 17:11). De boodschap die wij prediken, moet altijd getoetst kunnen worden aan het Woord van God. Als mensen aanmerkingen hebben, moeten we dan ook niet meteen in de verdediging gaan. Opbouwende kritiek moeten we ter harte nemen. Afbrekende en onterechte kritiek moeten we naast ons neerleggen en eventueel aan de hand van de Bijbel weerleggen.

Vooral wettische mensen hebben de neiging anderen sterk te bekritisieren. Er is voor anderen weinig ruimte om er een afwijkende mening op na te houden. Al snel wordt er met de vinger gewezen en worden onze woorden verdraaid of verkeerd geïnterpreteerd. Paulus liet zich door dit soort mensen niet van de wijs brengen. Hij liet zich zijn vrijheid niet afnemen door de jудаïsten, en dat moeten wij ook niet doen. De boodschap is: *"wij zijn geroepen om vrij te zijn, broeders; gebruik echter de vrijheid niet als een aanleiding voor het vlees, maar dient elkaar door de liefde"* (Gal. 5:13).

Hoe reageer je op kritiek?

Niemand is gevrijwaard van kritiek. Vroeg of laat hebben we er allemaal mee te maken. Kritiek op je positie, je werk, je boodschap, je persoon, je gedrag, je uiterlijk enzovoort. Wat is je reactie? Hoe ga je met kritiek om? De Bijbel staat vol met voorbeelden van mensen die de nodige kritiek hebben gekregen. Misschien een idee om dit artikel als aanleiding te nemen en zelf verder na te gaan in het leven van Paulus of iemand anders, hoe hij met kritiek, laster en valse beschuldigingen is omgegaan. Wat was goed en wat was verkeerd – want niet altijd reageerde Paulus op de juiste wijze (vgl. o.a. Hand. 23:3). Er is er maar Eén, die nooit verkeerd met kritiek en valse beschuldigingen is omgegaan, en dat is de Heer Jezus. Hij is dan ook hét Voorbeeld voor ons om na te volgen (1 Petr. 2:18-25).

Draagt elkaars lasten

(Gal. 6:1-5). Moeilijke mensen willen we het liefst ontwijken en hen zo mogelijk 'onschadelijk' maken – dan zijn we er vanaf! Broeder X? O, daar moet je je niet teveel van aantrekken, hij is nogal labiel. Zij? O, zij komt uit 'de zware hoek', dat heeft ze nog steeds niet verwerkt. Geen aandacht aan besteden. En hij? Waarom hij altijd zo kritisch is? Dat zit in z'n aard. Je moet hem niet serieus nemen.

Het kan best waar zijn dat mensen psychisch labiel zijn, dat ze heel wat in het verleden hebben meegemaakt. Dat ze kritisch van aard zijn, dat ze wantrouwend zijn etc., maar dat maakt hun inbreng in de gemeente niet 'minder waard' of 'minder serieus te nemen'. Misschien wel een reden om eens extra goed naar hen te luisteren. We bestempelen iemand al heel snel tot zwak en labiel, maar misschien is zo iemand wel heel fijngevoelig? Kritische mensen kunnen waardevol zijn in een gemeente. Ze trekken tenminste nog aan de bel. Van lauwe en onverschillige christenen hoeven we dit niet te verwachten. Vaak zijn het juist die 'moeilijke' en 'lastige' broeders en zusters, die voor de gemeente warm lopen. Dat maakt hen de moeite waard om naar te luisteren, hoe moeilijk dat soms ook is. De kudde van God bestaat nu eenmaal niet alleen uit sterke schapen. Ezechiël spreekt over zieke, gewonde, afgedwaalde en verloren schapen (Ezech. 34:4). Het zijn déze schapen die in de regel voor 'moeilijk' doorgaan. Mensen die aandacht nodig hebben, die veel tijd en energie vergen. Hoe gaan we daarmee om? Laten we bij de metafoor van de schaapskudde blijven:

Het afgedwaalde schaap

Er zijn schapen die altijd weer de neiging hebben om af te dwalen. Ze zoeken het randje op, en voordat ze er erg in hebben maken ze een misstap en liggen op hun neus. De zoveelste keer! Hoeveel tijd en energie moeten we nog in zo iemand steken? Dit soort vragen kunnen gemakkelijk bij ons opkomen, maar 'geestelijk' is dat niet! Iemand die er zo over denkt, is in ieder geval niet geschikt om pastorale hulp te gaan bieden. Hoe moet het dan wel? "Brengt u die geestelijk bent, zo iemand terecht in een geest van zachtmoedigheid, ziende op uzelf, opdat ook u niet in verzoeking komt" (vs. 1). Zachtmoedigheid is één van de vruchten van de Heilige Geest (Gal. 5:22). Iemand die geestelijk is, *leeft* niet alleen door de Geest maar *wandelt* ook door de Geest (Gal. 5:25). Hij is zich bewust van zijn eigen zwakheid en beseft dat hij van nature echt niet beter is – het had mij ook kunnen overkomen.

Het belaste schaap

Na afloop van de dienst staan broeder X en Y gemoedelijk te praten onder het genot van een kopje koffie. Vanuit zijn ooghoek ziet broeder X zuster A op hen afstappen. 'Nee toch, daar komt zuster A. Hier heb ik even geen zin in, ik weet al wat er komen gaat.' Herkenbaar? Paulus zegt dat we elkaars lasten moeten dragen (vs. 2). Dat valt niet altijd mee. Sta je rustig van je kopje koffie te genieten, komt zuster A weer met haar problemen. Lastig hè! Nee, het valt niet altijd mee om een luisterend oor te zijn, vooral niet als het ons even niet uitkomt. Toch wordt dit van u en mij verwacht. Paulus plaatst ons niet onder de wet van Mozes, maar verwacht wel dat wij de wet van Christus vervullen (vs. 2b). Wat is het verschil? De wet van Mozes zegt: 'Doe dit en u zult leven'. Deze wet belooft leven als men gehoorzaamt, maar geeft geen kracht om te gehoorzamen. De wet van Christus kan men samenvatten met de woorden van de Heer Jezus: 'Hebt elkaar lief' (Joh. 13:34; 15:12; vgl. Gal. 5:14). Het is een gebod voor hen die reeds leven hebben. Het is gericht tot gelovigen, die door Gods Geest opnieuw geboren zijn. De liefde van God is in onze harten uitgestort door de Heilige Geest (Rom. 5:5). En het is

dezelfde Geest die ons in staat stelt om deze wet, de wet van Christus, te volbrengen.

Het hoogmoedige en trotse schaap

Je hebt in de gemeente ook broeders en zusters, die zichzelf geweldig vinden (vs. 3). Ze beelden zich in dat ze 'iets' zijn: de geestelijke hogere stand. We kunnen hen vergelijken met de priester en de Leviet uit de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan (Luc. 10:25-37). Zij maken hun handen niet vuil aan de broeder die van Jeruzalem is 'afgedaald'. Om bij onze metafoor te blijven: die is 'afgedwaald'. Ze gaan aan de overkant voorbij, ze lopen er met een bocht omheen. Deze houding is kenmerkend voor wetticisme en farizeïsme. Naar de ander kijken en zich aan hem meten (Luc. 18:9-14). Door de ander te veroordelen en te bekritisieren vijzelt men de eigenwaarde omhoog en zegt eigenlijk: ik ben heel wat beter dan die ander – ik ben iets. Dit zijn de vette (hoogmoedige) schapen uit Ezechiël 34:20-21. Met hun schouders dringen ze al wat zwak en mager is weg. Moeilijke mensen die ze met de horens stoten, totdat ze hen naar buiten gedreven hebben. Ze laten zich niet leiden door de wet van Christus, de wet van de liefde, en zijn daarom 'niets' in de ogen van God (vgl. Luc. 18:14). Ze misleiden zichzelf en komen bedrogen uit.

Laat ieder zijn eigen werk beproeven

(vs. 4-5). We hebben in dit artikel gesproken over 'moeilijke mensen'. Hoe gaan we ermee om? Een aantal mensen zijn onder onze aandacht gekomen: judaïsten, lasteraars, critici, afgedwaalden, belasten en wettische, hoogmoedige mensen. Paulus zegt: 'Laat ieder zijn eigen werk beproeven' (vs. 4). Kijk naar jezelf! Wat breng je er zelf van terecht? Hoe ga ik met moeilijke mensen om? En mogen wij überhaupt van 'moeilijke mensen' spreken? Vervul ik de wet van Christus wat mijn medebroeders en zusters betreft, of probeer ik me op een wettische manier te verheffen door op de ander neer te kijken? Ieder zal zijn eigen pak dragen (vs. 5). Hier gaat het niet over het dragen van de lasten van de ander (vs. 2), maar over mijn

'eigen' pak. Als ik straks voor de rechterstoel van Christus sta, zal blijken of ik roem zal hebben. Dan kan ik niet met de vinger naar anderen wijzen die het er veel slechter afgebracht hebben, want ieder van ons zal voor zichzelf rekenschap geven aan God (Rom. 14:12).

Laten we niet meer over 'moeilijke mensen' spreken. Moeilijke mensen zijn vaak vermoeide en belaste mensen. We zijn geneigd om deze mensen te ontwijken of ons ervan te ontdoen. De Heer Jezus nodigt hen echter uit tot Hem te komen (Matt. 11:28). Hij is de goede Herder en stoot mensen niet af. Hij zegt: "*Neemt mijn juk op u en leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart, en u zult rust vinden voor uw zielen; want mijn juk is zacht en mijn last is licht*" (Matt. 11:29-30). Hoe meer ik me met de Heer Jezus bezig houd, hoe minder kritisch ik naar de ander kijk. Hij wil ons door de Heilige Geest helpen om Zijn wet - de wet van Christus - te vervullen. Dan kijken we met geheel andere ogen naar die 'moeilijke mensen' die zoveel tijd en energie van ons vergen!

Om over na te denken

We willen zo graag andere mensen veranderen, maar het lukt ons niet. Misschien moeten we eerst zelf veranderen, en het dan nog eens proberen! 'Wat we niet kunnen veranderen, moeten we verdragen' (Robert Burton).

Oude Sporen 2010

